

Urząd Marszałkowski
Województwa Wielkopolskiego
w Poznaniu

Program ochrony powietrza

dla strefy:

miasto Leszno w województwie wielkopolskim

OGRANICZENIA I OBOWIĄZKI

CZĘŚĆ II – OGRANICZENIA I OBOWIĄZKI

8 Organy administracji, które przekazują Marszałkowi Województwa informacje o wydanych decyzjach, aby zrealizować cele Programu ochrony powietrza oraz organy administracji, które kontrolują realizację Programu ochrony powietrza

Wykonanie Programu ochrony powietrza wymaga współpracy wielu stron oraz możliwości bieżącej oceny realizacji Programu. W tym celu należy ściśle określić zakres kompetencji dla poszczególnych organów administracji lub instytucji. Organy administracji związane z Programem ochrony powietrza i ich zadania przedstawiono w poniższej tabeli.

W związku z nowelizacją ustawy - Prawo ochrony środowiska przez ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz. U. Nr 175, poz. 1462, z późn. zm.) Sejmik Województwa po zasięgnięciu opinii Prezydenta Miasta wydaje stosowną uchwałę określającą Program ochrony powietrza dla strefy. Uchwała ma charakter informacyjno – zobowiązaniowy w stosunku do organów administracji samorządowej szczebla powiatowego, jednostek terytorialnych oraz podmiotów gospodarczych w zakresie działań proekologicznych wynikających z Programu ochrony powietrza.

Istotnym elementem umożliwiającym realizację postanowień Programu ochrony powietrza jest przeniesienie podstawowych założeń i kierunków działania do wszystkich strategicznych dokumentów i polityk województwa.

Odzwierciedlenie tych założeń i kierunków w innych istotnych dla województwa i strefy dokumentach, pozwoli na efektywne i sprawne współdziałania odpowiedzialnych za jego realizację jednostek organizacyjnych oraz planowe i zachowawcze realizowanie przyszłych inwestycji.

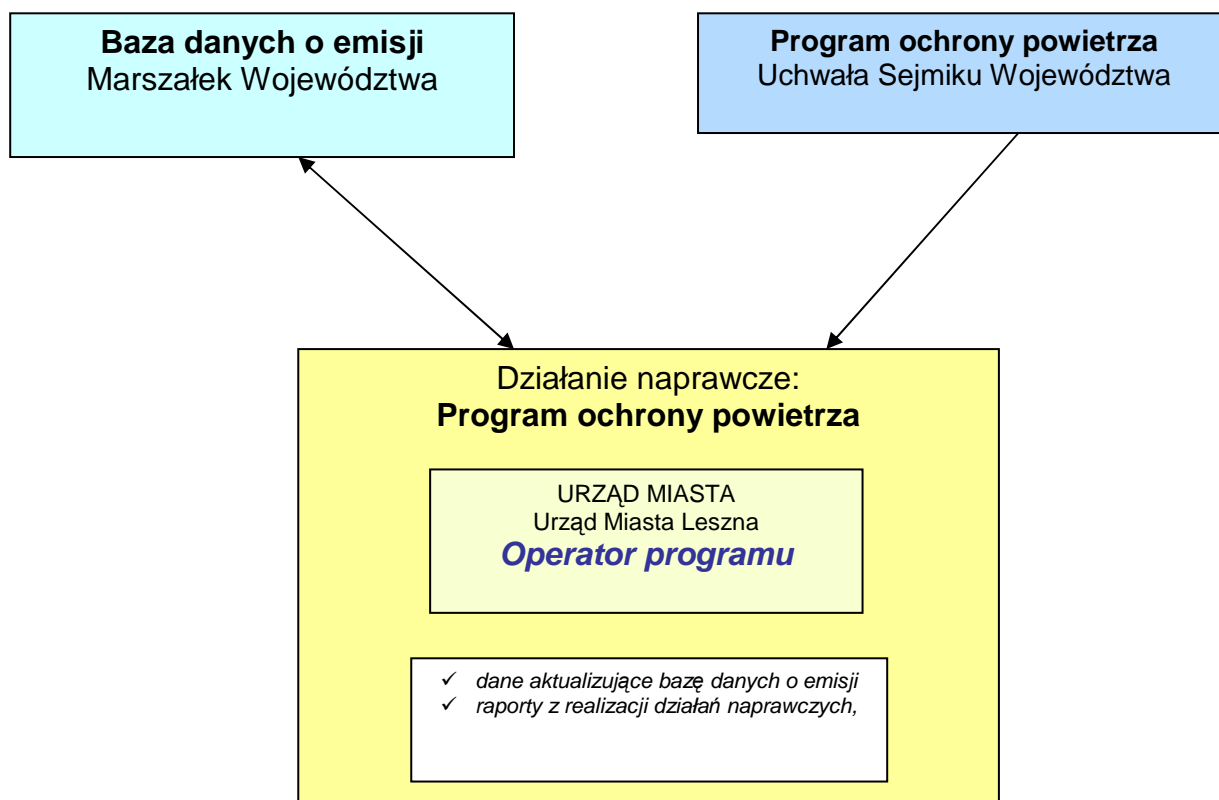
Tabela 13. Organy administracji i ich obowiązki w ramach przygotowania, realizacji i monitorowania Programu ochrony powietrza.

zadania	Organ administracji/inne instytucje	Przeływ informacji do Marszałka Województwa	Programy/akty prawa miejscowego/decyzje administracyjne	Bezpośrednia kontrola
Opinia nt. Programu ochrony powietrza	Prezydent Miasta Leszna	Przekazanie opinii o uchwale Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie określenia Programu ochrony powietrza	art. 91 ust. 2 Prawa ochrony środowiska	Marszałek Województwa Wielkopolskiego
Stworzenie i utrzymanie systemu organizacyjnego dla realizacji działań naprawczych		Roczny raport zawierający sprawozdanie z realizacji harmonogramu działań naprawczych Programu ochrony powietrza	Uchwała Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie określenia Programu ochrony powietrza	
Baza emisji - emisja punktowa	Prezydent Miasta Leszna	Roczny raport o: wydawanych pozwoleń zintegrowanych, pozwoleń dla instalacji na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, decyzjach zobowiązujących do pomiarów emisji, przyjmowanych zgłoszeniach instalacji, z których emisja nie wymaga pozwolenia, mogących negatywnie oddziaływać na środowisko	Wytyczne w uchwale Sejmiku Województwa w sprawie określenia Programu ochrony powietrza	
Informacje o emisji liniowej	Prezydent Miasta Leszna	Roczny raport o zmianach w zakresie układu komunikacyjnego na terenie miasta.	Wytyczne w uchwale Sejmiku Województwa w sprawie określenia Programu ochrony powietrza	
Monitoring realizacji Programu ochrony powietrza poprzez prowadzenie i aktualizację bazy emisji (Wojewódzkiego Katastru Emisji).	Marszałek Województwa Wielkopolskiego		Wytyczne w uchwale Sejmiku Województwa w sprawie określenia Programu ochrony powietrza	
Raporty z realizacji Programu ochrony powietrza	Marszałek Województwa Wielkopolskiego		art. 94 ust. 2a Prawa ochrony środowiska,	Minister Środowiska
Wykonanie okresowej analizy przebiegu realizacji Programu ochrony powietrza co 3 lata.				
Przekazanie Ministrowi Środowiska sprawozdania z realizacji Programu ochrony powietrza				
Ocena skutków podjętych działań	WIOŚ	Coroczny raport: Ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim	art. 89 Prawa ochrony środowiska	WIOŚ: monitoring jakości powietrza

Proponuje się powołanie operatora Programu ochrony powietrza, co umożliwi nawiązanie efektywnej współpracy z zainteresowanymi stronami i koordynację prac w ramach realizacji Programu. W tym celu należy przewidzieć odpowiednie fundusze i stworzyć etaty pracy (szacuje się, że dla miasta wystarczy 1 dodatkowy etat). Operator miałby za zadanie:

- ✓ stworzyć szczegółowy harmonogram realizacji Programu ochrony powietrza dla miasta Leszna,
- ✓ zaplanować i znaleźć fundusze potrzebne na realizację Programu,
- ✓ nawiązać współpracę z instytucjami i podmiotami gospodarczymi w celu efektywnego realizowania założeń Programu opierając się na wzajemnej współpracy z tymi jednostkami,
- ✓ przydzielić odpowiednie zadania poszczególnym wydziałom w Urzędzie Miasta w celu uzyskiwania pełnego kompletu danych niezbędnych do realizacji wyznaczonych zadań, a także w celu przedstawiania raportów okresowych Marszałkowi Województwa,
- ✓ kontrolować przepływ dokumentów i raportów pomiędzy poszczególnymi jednostkami,
- ✓ współpracować z odpowiednimi jednostkami w zakresie inicjowania i organizowania akcji związanych z edukacją ekologiczną mającą na celu wykształcanie właściwych zachowań społeczeństwa,
- ✓ umożliwić rozpowszechnianie informacji o podstawowych wymaganiach i założeniach Programu ochrony powietrza,
- ✓ realizować inne założenia wprowadzone uchwałą Sejmiku Województwa.

Na schemacie poniżej przedstawiono proponowany schemat organizacyjny realizacji Programu ochrony powietrza.

Schemat 1. Proponowany schemat organizacyjny realizacji Programu ochrony powietrza.

9 Monitorowanie realizacji Programu

Projekt metod monitorowania skuteczności realizacji działań naprawczych

Baza danych Miejskiego Katastru Emisji

Obserwacja i ocena stanu środowiska oraz **kontrola przestrzegania prawa ochrony środowiska** są podstawowymi i niezbędnymi sposobami monitorowania skuteczności podejmowanych działań naprawczych Programu ochrony powietrza.

Do monitorowania skuteczności realizacji działań naprawczych zostanie wykorzystany Wojewódzki Kataster Emisji tj. elektroniczna baza informacji o emisji punktowej, liniowej i powierzchniowej prowadzona przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego. Okresowo raz do roku będą przekazywane przez Urząd Miasta do Marszałka Województwa, jako organu odpowiedzialnego za monitorowanie realizacji Programu ochrony powietrza, informacje niezbędne do aktualizacji Wojewódzkiego Katastru Emisji, zgodnie z tabelami monitorowania realizacji Programu, zamieszczonymi w dalszej części opracowania.

Wojewódzki Kataster Emisji to baza danych o emisji wykonana na potrzeby realizacji niniejszego Programu w ramach przeprowadzonej inwentaryzacji.

Umożliwia ona elektroniczne gromadzenie i analizę informacji o emisji punktowej, liniowej i powierzchniowej dla strefy, dla której został opracowany Program ochrony powietrza (z możliwością rozbudowy w przyszłości o kolejne strefy). Baza emisji pozwala na wizualizację wielkości emisji dla każdej ze stref.

Baza danych o emisji zawiera takie dane jak:

- rodzaj emitowanej substancji,
- informacje o położeniu emitorów zlokalizowanych w obrębie strefy wraz z informacją o wielkości emisji w Mg/rok dla każdego emitora,
- dane o parametrach emitorów,
- dane określające wielkość emisji liniowej ze źródeł komunikacyjnych,
- dane określające wielkość emisji powierzchniowej ze źródeł w danej strefie.

Część danych zawartych w bazie wymaga okresowej aktualizacji, zgodnie ze zmieniającymi się danymi rzeczywistymi, takimi jak:

- wielkość emisji rocznej,
- dane o parametrach zmienionych emitorów oraz dodaniu nowych,
- dane o wielkości emisji liniowej i powierzchniowej dla danego roku.

Monitorowanie skuteczności realizacji działań naprawczych powinno opierać się o dokumenty wymienione w punkcie dotyczącym informacji i dokumentów wykorzystanych do dokumentowania i kontroli realizacji Programu oraz uwzględniać wskaźniki oceny realizacji Programu ochrony powietrza.

Tabele wskaźników oceny realizacji Programu ochrony powietrza

Wskaźniki oceny realizacji Programu ochrony powietrza pozwalają na jednolitą, w odniesieniu do analizowanej strefy, ocenę postępu przy realizacji każdego z zadań Programu.

Zaproponowane wskaźniki:

- są łatwe w interpretacji i proste w konstrukcji,
- stwarzają podstawę do porównań realizacji Programu pomiędzy strefami,

- posiadają wartość docelową, stanowiącą dla użytkowników bazę do oceny postępu realizacji Programu,

Monitorowane wartości zaproponowanych wskaźników muszą się opierać na danych rzeczywistych. Monitorowane wskaźniki skupiają się na aspektach emisyjnych, na które wpływ (pośredni lub bezpośredni) mają organy administracyjne, jednakże na jakość powietrza wyrażoną w wartości stężenia pyłu PM10 wpływ mają również warunki meteorologiczne oraz inne parametry takie jak: ukształtowanie terenu czy charakter zabudowy. Na schemacie 2 przedstawiono zależności pomiędzy parametrami wpływającymi na jakość powietrza na terenie miasta Leszna oraz zaproponowane wskaźniki oceny realizacji Programu ochrony powietrza.

Zaproponowane w tabeli 2 wskaźniki oceny realizacji Programu ochrony powietrza wykorzystują dane gromadzone przez organy realizujące Program.

Schemat 2. Zależności pomiędzy parametrami wpływającymi na jakość powietrza w mieście Leszno oraz propozycja wskaźników oceny realizacji Programu ochrony powietrza.

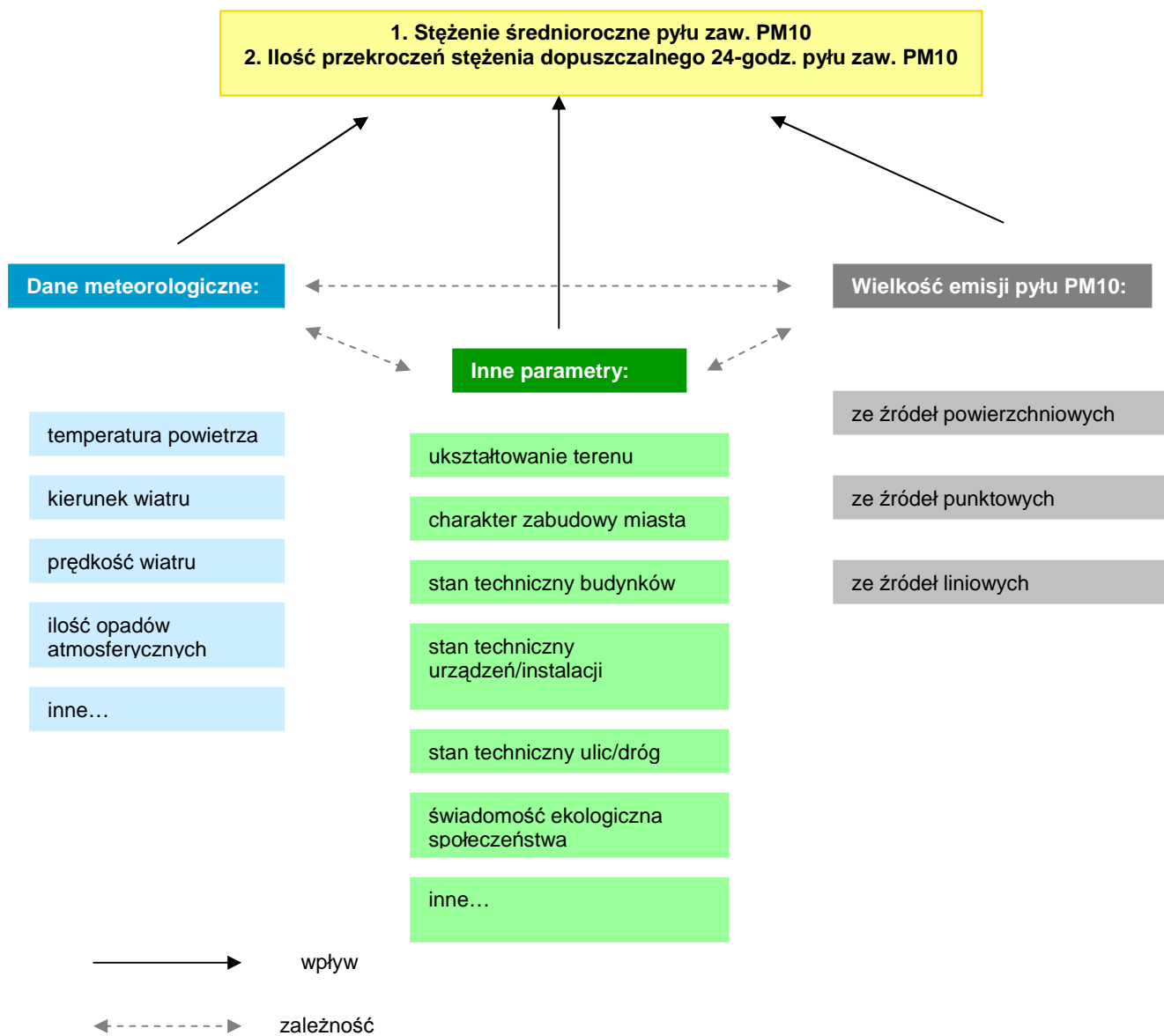

Tabela 14. Monitorowanie realizacji Programu ochrony powietrza (projekt)

Cześć I – w zakresie emisji powierzchniowej

Wskaźnik monitorowania	Jednostka	Poszczególne lata raportowania realizacji Programu ochrony powietrza							Wartość docelowa	Wypełniany przez:
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Powierzchnia użytkowa lokali*, w których uzyskano zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło poprzez termomodernizację, w tym na obszarach:	[m ²]								42 120	Prezydent Miasta Leszna
Stare Miasto	[m ²]									
Zatorze	[m ²]									
Os. Grunwald	[m ²]									
Os. Nowe Miasto	[m ²]									
Wartość uzyskana w stosunku do wartości docelowej	[%]								100	
Powierzchnia użytkowa lokali*, które podłączono do miejskiej sieci ciepłowniczej, w tym na obszarach:	[m ²]								10 530	Prezydent Miasta Leszna
Stare Miasto	[m ²]									
Zatorze	[m ²]									
Os. Grunwald	[m ²]									
Os. Nowe Miasto	[m ²]									
Wartość uzyskana w stosunku do wartości docelowej	[%]								100	

Wskaźnik monitorowania	Jednostka	Poszczególne lata raportowania realizacji Programu ochrony powietrza							Wartość docelowa	Wypełniany przez:
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Powierzchnia użytkowa lokali*, w których zastąpiono ogrzewanie węglowe ogrzewaniem gazowym, w tym na obszarach:	[m ²]								28 080	Prezydent Miasta Leszna
Stare Miasto	[m ²]									
Zatorze	[m ²]									
Os. Grunwald	[m ²]									
Os. Nowe Miasto	[m ²]									
Wartość uzyskana w stosunku do wartości docelowej	[%]								100	
Powierzchnia użytkowa lokali*, w których wymieniono stare kotły węglowe na nowoczesne, niskoemisyjne kotły węglowe, w tym na obszarach:	[m ²]								49 140	Prezydent Miasta Leszna
Stare Miasto	[m ²]									
Zatorze	[m ²]									
Os. Grunwald	[m ²]									
Os. Nowe Miasto	[m ²]									
Wartość uzyskana w stosunku do wartości docelowej	[%]								100	

Wskaźnik monitorowania	Jednostka	Poszczególne lata raportowania realizacji Programu ochrony powietrza							Wartość docelowa	Wypełniany przez:
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Powierzchnia użytkowa lokali*, w których wymieniono stare kotły węglowe na kotły węglowe retortowe, w tym na obszarach:	[m ²]								36 500	Prezydent Miasta Leszna
Stare Miasto	[m ²]									
Zatorze	[m ²]									
Os. Grunwald	[m ²]									
Os. Nowe Miasto	[m ²]									
Wartość uzyskana w stosunku do wartości docelowej	[%]								100	
Powierzchnia użytkowa lokali*, w których wymieniono stare kotły węglowe na kotły ekologiczne (np. opalane brykietem), w tym na obszarach:	[m ²]								7 020	Prezydent Miasta Leszna
Stare Miasto	[m ²]									
Zatorze	[m ²]									
Os. Grunwald	[m ²]									
Os. Nowe Miasto	[m ²]									
Wartość uzyskana w stosunku do wartości docelowej	[%]								100	

Wskaźnik monitorowania	Jednostka	Poszczególne lata raportowania realizacji Programu ochrony powietrza							Wartość docelowa	Wypełniany przez:
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Powierzchnia użytkowa lokali*, w których zastąpiono ogrzewanie węglowe ogrzewaniem olejowym, w tym na obszarach:	[m ²]								2 810	Prezydent Miasta Leszna
Stare Miasto	[m ²]									
Zatorze	[m ²]									
Os. Grunwald	[m ²]									
Os. Nowe Miasto	[m ²]									
Wartość uzyskana w stosunku do wartości docelowej	[%]								100	
Powierzchnia użytkowa lokali*, w których zastąpiono ogrzewanie węglowe ogrzewaniem elektrycznym, w tym na obszarach:	[m ²]								2 110	Prezydent Miasta Leszna
Stare Miasto	[m ²]									
Zatorze	[m ²]									
Os. Grunwald	[m ²]									
Os. Nowe Miasto	[m ²]									
Wartość uzyskana w stosunku do wartości docelowej	[%]								100	

Wskaźnik monitorowania	Jednostka	Poszczególne lata raportowania realizacji Programu ochrony powietrza							Wartość docelowa	Wypełniany przez:
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Powierzchnia użytkowa lokali*, w których wykorzystano alternatywne źródła energii w postaci kolektorów słonecznych lub pomp ciepła, jako źródła uzupełniające, w tym na obszarach:	[m ²]								1 400	Prezydent Miasta Leszna
Stare Miasto	[m ²]									
Zatorze	[m ²]									
Os. Grunwald	[m ²]									
Os. Nowe Miasto	[m ²]									
Wartość uzyskana w stosunku do wartości docelowej	[%]								100	

* dotyczy tylko lokali, w których wykorzystuje się źródła ciepła na paliwa stałe

Cześć II – w zakresie emisji punktowej

Wskaźnik monitorowania	Jednostka	Poszczególne lata raportowania realizacji Programu ochrony powietrza							Wartość docelowa	Wypełniany przez:
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Emisja pyłu PM10 na jednostkę uzyskanego ciepła - ilość ton PM10 na 1 GJ ze źródeł punktowych:										Prezydent Miasta Leszna
Miejski Zakład Energetyki Ciepłej w Lesznie	kg/GJ								na poziomie roku 2006	Prezydent Miasta Leszna
Sumaryczna wielkość dopuszczalnej emisji pyłu PM10 (wg wydanych pozwoleń)	Mg									Prezydent Miasta Leszna
Sumaryczna wielkość planowanej emisji pyłu PM10 (wg uzyskanych zgłoszeń)	Mg									Prezydent Miasta Leszna

* Efekt ekologiczny działania kompensacyjnego w zakresie pyłu PM10

Cześć III – w zakresie emisji liniowej

Wskaźnik monitorowania	Jednostka	Poszczególne lata raportowania realizacji Programu ochrony powietrza							Wartość docelowa	Wypełniany przez
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Budowa obwodnicy Zachodniej Leszna - stan zaawansowania prac	%								100%	Prezydent Miasta Leszna
Ilość zmodernizowanych ulic i odcinków dróg:									50	Prezydent Miasta Leszna
	km									
	km									
	km									
	km									
	km									
	km									
	km									
Ilość przeprowadzonych prac mokrego czyszczenia ulic i odcinków dróg:									ilość/rok	Prezydent Miasta Leszna
	ilość								24	
	ilość								24	
	ilość								24	
	ilość								24	
	ilość								24	
	ilość								24	
	ilość								24	

marzec 2009 r.

Cześć IV – w pozostałym zakresie

Wskaźnik monitorowania	Jednostka	Poszczególne lata raportowania realizacji Programu ochrony powietrza							Wartość docelowa	Wypełniany przez:
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Przeprowadzenie akcji promocyjnych i edukacyjnych – ilość	ilość								Minimum raz w roku	Prezydent Miasta Leszna
Wdrożenie katastru emisji (elektronicznej bazy danych o emisji)	Aktualizacja katastru emisji w zakresie emisji punktowej	0/1*							1	Marszałek Województwa Wielkopolskiego
	Aktualizacja katastru emisji w zakresie emisji liniowej	0/1*							1	
	Aktualizacja katastru emisji w zakresie emisji powierzchniowej	0/1*							1	
Przekazanie baz danych o emisji do Urzędu Marszałkowskiego	0/1*								1	Prezydent Miasta Leszna

* w przypadku wykonania -1

Monitoring Programu ochrony powietrza

Monitoring skuteczności realizacji działań naprawczych powinien być poparty modelowaniem matematycznym (np. co 3-5 lat) jako metodą wspomagającą i uzupełniającą techniki pomiarowe.

Monitoring skuteczności realizacji działań naprawczych powinien umożliwiać podejmowanie ewentualnych działań korygujących.

Zalecenia w zakresie monitorowania i przekazywania danych związanych z realizacją Programu ochrony powietrza Sejmik Województwa Wielkopolskiego zamieszcza w uchwale określającej program ochrony powietrza.

Program ochrony powietrza wymaga aktualizacji co 3 lata. Aktualizacja ta, w oparciu o wyniki pomiarów zanieczyszczeń powietrza, dane o zmianach emisji pyłu PM10 oraz informacje o zrealizowanych działaniach naprawczych może wprowadzać korekty rodzajów i wielkości działań naprawczych.